

‘Wie is die tiener online?’

Samenvatting van de presentatie
van Justine Pardoën van
Bureau Jeugd en Media

‘Tegenwoordig is het een heel normaal beeld: een gezin zit ‘s avonds bij elkaar en ondertussen is iedereen op zijn eigen scherm bezig. Een paar jaar geleden was dat nog een schrikbeeld voor de meesten van ons. Nu vinden we het eigenlijk best gezellig.’

OVERPRIKKELING

‘Anno 2018 hebben pubers last van overprikkeling. Hun hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Ze kunnen niet multitasken (dat geldt overigens ook voor de meeste volwassenen). Daarom hoort je kind jou niet wanneer je hem roept als hij online is. Hij hoort wel dát je iets zegt, maar hij hoort niet wát je zegt. ‘We gaan over 10 minuten eten!’ komt niet binnen. Dat komt omdat al je zintuigelijke waarnemingen als het ware worden opgezogen door het beeldscherm.’

WAT DOET SOCIAL MEDIA MET ONS?

‘Centrale vraag die we onszelf moeten stellen is: wat doet social media met ons? Kijk ook eens goed naar jezelf. Wij ouders en docenten zijn ook veranderd. Vroeger las je een boek. Nu misschien ook nog wel, maar hoe vaak gebeurt het dat je na tien pagina’s alweer naar je smartphone grijpt? Bij het lezen van een boek worden niet al je zintuigelijke waarnemingen opgezogen. Als je twee uur lang een boek leest in de trein dan heb je vaak fysiek nog wel steeds het gevoel dat je weet waar je bent. Dat is anders dan twee uur lang op je mobiele telefoon. Dan ben je echt twee uur lang “weg”. Daarom is online zijn ook zo lekker, vooral als je problemen hebt.’

WAAROM IS ONLINE ZO ‘LEKKER VOOR HET PUBERBREIN’?

- Het verdrijft verveling.
- Weg van je lichaam (onrust in hoofd en lijf).
- Maximale controle/eigen regie.
- In een andere wereld.
- Vluchten van problemen (thuis of op school).
- Geeft een sterke beloningsprikkel (thrills).

De serie Caught in the app is een serie portretten van tieners die gefotografeerd worden op straat met hun mobiele telefoon. Ze worden door het maken van de foto gestoord in wat ze aan het doen zijn, waardoor het lijkt alsof ze ver weg, niet fysiek aanwezig zijn.’

POSITIEVE KANTEN

‘Social media heeft ook veel positieve kanten. Zo is het aantal ondernemers onder de 18 jaar binnen vijf jaar tijd verdubbeld. Jongeren doen dingen gewoon, zonder daar heel erg lang over na te denken. YouTube biedt je de mogelijkheid om op allerlei manieren je talenten te ontdekken: denk aan kleding ontwerpen of gitaar spelen. Dat kun je je tegenwoordig zelf aanleren zonder hulp van anderen.’

SOCIAL MEDIA ALS VIERDE MILIEU

‘Net als vroeger worden kinderen opgevoed en beïnvloed door drie milieus: hun ouders als eerste, school als tweede en vrienden en de wereld daarbuiten als derde milieu. Met social media is daar een vierde milieu bijgekomen; een vierde wereld die tieners leert hoe de wereld in elkaar zit, maar waar wij volwassenen nog te weinig mee bezig zijn.’

VOORBEELDEN VAN ROLMODELLEN VOOR TIENERS

Beautynezz, Nederlandse vlogger, die vanaf haar twaalfde al vlogt over lifestyle, cosmetica en mode.

De zoete zusjes Voorbeeldfiguren voor kinderen op de basisschool.

Enzo Knol Tiener die elke dag over zijn leven vlogt.

Nikkie Tutorials Nederlandse visagiste uit Uden die zich vooral bezighoudt met video's over make-up en lifestyle.

VEILIGHEID

‘Wij willen dat jongeren zich veilig gedragen, maar dat heeft bij de jongeren zelf geen prioriteit. Wij zijn als ouders wel verantwoordelijk voor hun veiligheid. Jongeren doen soms gevaarlijke experimenten.’

Voorbeelden van gevaarlijke experimenten

- Duct tape challenge
- Tide Pod challenge
- Pedo's vangen.
- ASMR (autonomous, sensory meridian response).

Voorbeelden van rare experimenten

- Mukbang - via live-streaming mensen begluren terwijl zij aan het eten zijn.
- Study with me = kijken naar iemand die studeert waardoor je (hopelijk) zelf ook gemotiveerd bent om geconcentreerd aan je studie te gaan.

JONGEREN MOETEN MEDIAWIJS WORDEN

'Wij hebben als opvoeders een belangrijke taak. ALTIJD online zijn is natuurlijk niet goed. Als je als jongere altijd online bent weet je niet welk vakkenpakket je moet kiezen, welke studie je wilt gaan doen. We moeten jongeren leren om mediawijs te worden. Hoe doen we dat:

Maak ze bewust van wat ze VOELEN en WILLEN

Leer ze DENKEN

Mediawijsheid begint met denken. Wat gebeurt er?
Wat maak ik mee? Denken gaat in taal.

Ga het gesprek aan en neem de tijd voor het gesprek.

VOELEN > Wat doet het met mij?

DENKEN > Wat vind ik daarvan?

WILLEN > Wil ik dit? Wat wil ik zelf?

Dit geldt ook voor gevoelens en gevolgen voor welzijn en gezondheid. Stel je kind deze vragen:

Word je wel eens somber van het kijken naar vrienden op Instagram of Facebook?

Hoe voel je je als je heel lang hebt gegamed?

En na bingewachten? Maakt dat nog verschil?

Zou je hogere cijfers halen als je studeerde zonder mobiel?

Hoe komt dat?

Welke media kies je als je moe bent? Waarom?

Stel echte vragen! Een echte vraag is:

als jij het antwoord niet kunt opzoeken via Google;

als jij zelf het antwoord niet weet;

als het geen verwijt is, verpakt in de vorm van een vraag;

als de ander bij zichzelf te rade moet gaan: wat denkt, voelt of vindt hij zelf?

als er geen goed of fout antwoord is;

als het een vraag is die niet alléén met ja of nee beantwoord kan worden;

als je zelf geïnteresseerd bent in het antwoord.

KEN JE HULPBRONNEN:

1. Helpwanted.nl
2. Meldknop.nl
3. Stappenplansexting.nl
4. 113online.nl

Tips en links mediaopvoeding ◀